

Dzieci nieformalnie wychowywane przez dziadków

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: piątek, 19, kwiecień 2019 15:08

Patrycja Grebla-Tarasek

Odsłony: 2832

Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie dzieci, których wychowaniem w sposób nieformalny zajmują się dziadkowie. Gdy rodzice dziecka nie ubiegają się o zasiłek rodzinny, świadczenie wychowawcze- „500+”, świadczenie „Dobry start”, wówczas prawo do tych świadczeń nie przysługuje np. dziadkom nieformalnie zajmującym się opieką dziecka. Rzecznik zwrócił się do resortu, aby w wyjątkowych przypadkach było to możliwe.

Rzecznik Praw Obywatelskich zajął się problemem ograniczeń w dostępie do świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego 500+ i świadczenia „Dobry Start” dla osób, które de facto opiekują się dzieckiem, gdy rodzice nie wykonują obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej i nie pobierają świadczeń dla dziecka.

Kanwą wystąpienia Rzecznika do MRPiPS była sprawa, w której dziadkowie 13-letniego chłopca (od drugiego miesiąca jego życia) sprawują nad nim wyłączną opiekę. Jego matka od lat zmaga się z kryzysem psychicznym, zdiagnozowaną schizofrenią. W trosce o spokojne dzieciństwo wnuka, dziadkowie – za zgodą matki – przejęli trud jego wychowania. Przekazanie prawa opieki do czasu jego pełnoletności, w tym prawa do podejmowania wszelkich decyzji, zostało wyrażone w formie notarialnego oświadczenia matki.

Niezwykle trudna sytuacja, wynikająca z choroby matki, powoduje, że jej rodzice - aktualni opiekunowie dziecka - nie dokonali formalnego przejęcia opieki prawnej nad chłopcem, tym bardziej, że matka nie wyraziła zgody na ingerencję we władzę rodzicielską. Dziadkowie, mimo że od 13 lat sprawują nad nim nieprzerwanie opiekę i w praktyce w sposób nieformalny realizują obowiązki wynikające z opieki prawnej lub władzy rodzicielskiej, nie mają obecnie możliwości uzyskania jakiegokolwiek pomocy finansowej państwa.

Rzecznik zwrócił się do minister Elżbiety Rafalskiej o rozważenie odpowiednich zmian w prawie.

Odpowiadając RPO, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej napisała, że ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawa z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz rozporządzenie Rady Ministrów z 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” zawierają jednoznaczne i równe dla wszystkich zasady przyznawania prawa do odpowiednio zasiłku rodzinnego, świadczenia wychowawczego i świadczenia „Dobry start”. Katalog osób uprawnionych do tych świadczeń wskazują jednoznaczne przepisy tych ustaw i rozporządzenia.

Minister Elżbieta Rafalska podkreśliła, że ubieganie się o pobieranie zasiłku rodzinnego, świadczenia wychowawczego i świadczenia „Dobry start” to prawo, a nie obowiązek danej osoby uprawnionej (w szczególności rodzica dziecka), z którego to prawa osoba może, ale nie musi korzystać.

Nie są planowane zmiany wyżej wymienionych aktów prawnych, w wyniku których rodzice, posiadający pełną władzę rodzicielską nad dzieckiem i uprawnieni do zasiłku rodzinnego, świadczenia wychowawczego, jak i świadczenia dobry start na to dziecko, w sytuacji gdy nie są zainteresowani ubieganiem się o ww. świadczenia, mieliby być pozbawiani prawa do tych świadczeń na rzecz innych osób - nawet jeśli osoby te są spokrewnione z dzieckiem i zarzucają rodzicowi niezdolność do racjonalnych decyzji w zakresie spraw związanych z wychowywaniem i utrzymaniem dziecka – brzmi odpowiedź MRPiPS.

Dzieci nieformalnie wychowywane przez dziadków

Kategoria: Polityka Społeczna

Opublikowano: piątek, 19, kwiecień 2019 15:08

Patrycja Grebla-Tarasek

Odsłony: 2832

Jednocześnie minister Elżbieta Rafalska podkreśliła, że w sytuacji, gdy rodzice nienależycie wykonują władzę rodzicielską, godząc w ten sposób w dobro dziecka, Kodeks rodzinny i opiekuńczy przewiduje odpowiednie instytucje i procedury służące zabezpieczeniu interesów tego dziecka. W takim przypadku w szczególności może zostać ustanowiony opiekun prawny małoletniego bądź, w uzasadnionej sytuacji, dziecko może zostać umieszczone w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny. Opiekun prawny zaś jak najbardziej jest uprawniony do otrzymywania ww. świadczeń na dziecko znajdujące się pod jego opieką.

O zastosowaniu tych środków każdorazowo decyduje sąd opiekuńczy, kierując się dobrem dziecka i uwzględniając okoliczności faktyczne danej sprawy. W świetle art. 1121 § 1 oraz art. 149 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńskiego, dziadkowie mogą zostać ustanowieni zarówno opiekunami prawnymi dziecka, jak i jego rodziną zastępczą.

Niniejszy problem stanowił także przedmiot debaty podczas ostatniego posiedzenia Zespołu ds. Zdrowia i Polityki Społecznej KWRiST, które miało miejsce 10 kwietnia br. Przedstawiciel resortu podkreślił, że ministerstwo nie dostrzega w tym zakresie potrzeby zmiany. Ponadto opiekunowie nieformalni w wielu przypadkach mają możliwość zastania rodziną zastępczą dla danego dziecka. Niestety przedstawiciel ministerstwa nie dostrzegał różnych obwarowań prawnych wynikających z ustanowienia dziadków rodziną zastępczą dla wnuka oraz procedur jakie w tym wypadku muszą być wdrożone w związku z „wpadnięciem” dziadków do systemu pieczy zastępczej. Procedury te niestety mogą stanowić przyczynę zniechęcającą dla faktycznej opieki nad wnukiem, a czyż nie o dobro dziecka w tym wypadku chodzi?

Źródło: [RPO](#)